

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **R. K.**

skazanego z art. 200 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 14 września 2023 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 listopada 2022 r., sygn. akt IX Ka 1162/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie

z dnia 9 czerwca 2022 r., sygn. akt III K 702/21,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa.**

JK

UZASADNIENIE

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 listopada 2022 r., sygn. akt IX Ka 1162/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie z dnia 9 czerwca 2022 r., sygn. akt III K 702/21, wniósł obrońca R. K.. Zarzucił mu obrazę przepisów prawa procesowego i

materialnego, mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie:

1. art. 170 § 1 pkt 3 i 5 k.p.k. w zw. z art. 368 § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. oraz art. 6 ust. 3 lit. d EKPCz poprzez oddalenie przez Sąd odwoławczy, przed wydaniem wyroku, pisemnych wniosków dowodowych zawartych w apelacji (lit. C), tj. oddalenie wniosków o:

a) zwrócenie się do P. w K. o pełną dokumentację lekarską oskarżonego celem przeprowadzenia dowodu na okoliczność stopnia niepełnosprawności oskarżonego i możliwym związanym z tą niepełnosprawnością upośledzeniem umysłowym, z tym uzasadnieniem, iż dowód ten jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności, ponieważ stopień niepełnosprawności wynika z jego niedosłuchu, a ustalenie tego stopnia nie ma znaczenia dla wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego i - jak wynika z opinii biegłych wydanej po bezpośrednim badaniu - oskarżonego cechuje obniżony potencjał intelektualny, nie sięgający poziomu upośledzenia;

b) dopuszczenie dowodu z uzupełniającej ustnej opinii biegłych psychiatrów B. J. i K. W. w celu wyjaśnienia na jakiej podstawie biegłe z zakresu psychiatrii przyjęły w lakonicznej i pozbawionej części sprawozdawczej, wydanej po przeprowadzeniu krótkiego badania w dniu 23.07.2021 r., uzupełniającej opinii z dnia 19.11.2021 r., iż stan psychiczny badanego oskarżonego w stosunku do zarzutów, o które jest podejrzany, nie znosił ani nie ograniczał jego zdolności rozpoznania znaczenia czynów, ani zdolności pokierowania swoim postępowaniem, mimo iż w wydanej w dniu 9.11.2021 r. opinii sądowo-psychologiczno-seksuologicznej wskazano, iż u oskarżonego stwierdzono obniżony potencjał intelektualny opiniowanego, nie sięgający jednak poziomu upośledzenia;

c) dopuszczenie dowodu z opinii biegłego seksuologa M. B. i psychologa A. K. przez w/w biegłych z zakresu psychologii i seksuologii w celu wyjaśnienia stopnia obniżenia potencjału intelektualnego oskarżonego, o jakim napisano w opinii z dnia 9.11.2021 r., z uwzględnieniem orzeczonego wobec oskarżonego umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

W zakresie oddalenia wniosków opisanych w w/w punktach b) i c) uzasadniono to tym, że obrońca błędnie założyła, że R. K. ma orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, błędnie odczytując treść opinii psychologiczno- seksuologicznej z k. 232, sam oskarżony podczas badania sądowo-psychiatrycznego wskazał na swój lekki stopień niepełnosprawności, nadto opinie sądowo-psychologiczno-seksuologiczna oraz psychiatryczna są jasne i przekonujące, a biegli nie stwierdzili zaburzeń formy myślenia i zaburzeń spostrzegania charakterystycznych dla choroby psychicznej, mimo iż opisane wyżej wnioski dowodowe dotyczyły, w granicach rozpoznania sprawy przez Sąd odwoławczy, okoliczności mających istotne znaczenie dla ustalenia okoliczności mających znaczenie dla oceny ziszczenia się znamion strony podmiotowej zarzucanych przestępstw, tym samym ich oddalenie skutkowało naruszeniem prawa oskarżonego do rzetelnego procesu sądowego, w tym również w aspekcie prawa do obrony;

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez:

a) niewłaściwe rozpoznanie zarzutów wskazanych w apelacji obrońcy - w punkcie I.3 apelacji - tj. zarzutu obrazy przepisów postępowania, a mianowicie art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 365 k.p.k. poprzez niedostrzeżenie przez Sąd z urzędu potrzeby wezwania biegłych psychiatrów B. J. i K. W., jak również biegłych psychologa A. K. i seksuologa M. B. na rozprawę i dopuszczenia dowodu z ustnej uzupełniającej opinii tych biegłych w celu wyjaśnienia:

- przez w/w biegłych z zakresu psychologii i seksuologii stopnia obniżenia potencjału intelektualnego oskarżonego, o jakim napisano w opinii z dnia 9.11.2021 r., z uwzględnieniem orzeczonego wobec oskarżonego umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;

- na jakiej podstawie biegłe z zakresu psychiatrii przyjęły w lakonicznej i pozbawionej części sprawozdawczej, wydanej po przeprowadzeniu krótkiego badania w dniu 23.07.2021 r., uzupełniającej opinii z dnia 19.11.2021 r., iż stan psychiczny badanego oskarżonego w stosunku do zarzutów, o które jest podejrzany, nie znosił ani nie ograniczał jego zdolności rozpoznania znaczenia

czynów, ani zdolności pokierowania swoim postępowaniem, mimo iż w wydanej w dniu 9.11.2021 r. opinii sądowo-psychologiczno-seksuologicznej wskazano, iż u oskarżonego stwierdzono obniżony potencjał intelektualny opiniowanego, nie sięgający jednak poziomu upośledzenia

- rozpoznanie ich w sposób sprzeczny z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego;

b) ogólnikowe odniesienie się do zarzutu apelacji naruszenia prawa materialnego - art. 200 § 1 k.k., co wiązało się z nierozpoznanie zarzutu apelacji w ogóle;

3. z daleko idącej ostrożności także obrazę prawa materialnego, a mianowicie zaakceptowanie stanowiska Sądu I instancji, iż zachowanie oskarżonego podejmowane wobec pokrzywdzonych J. J., N. W. oraz K. Ł. wyczerpało znamiona z art. 200 § 1 k.k. w sytuacji, gdy nie ustalono, by oskarżony łącznie nie tylko dotykał narządów płciowych pokrzywdzonych (choćby przez bieliznę lub odzież), ale też podejmował również inne czynności w zetknięciu z ich ciałem (np. pieszczoty, pocałunki).

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na tę kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Zauważyć trzeba, że wszystkie podnoszone obecnie w kasacji kwestie były już przedmiotem zarzutów apelacji i zawartych w tym środku odwoławczym wniosków dowodowych. Do tych zagadnień w prawidłowy sposób odniósł się już Sąd odwoławczy w wydanym postanowieniu o oddaleniu wniosków dowodowych oraz uzasadnieniu wyroku. Obecnie obrońca prowadzi polemikę z tymi wywodami zapominając, że w kasacji zarzucić można (poza wskazaniem na uchybienia z art.

439 § 1 k.p.k.) jedynie rażące naruszenie prawa, które mogło w istotny sposób wpłynąć na treść zaskarżonego nią orzeczenia. Oceniając z tej perspektywy zarzuty wniesionej w niniejszej sprawie kasacji uznać trzeba, że są one oczywiście bezzasadne.

Taka ocena zarzutów kasacji pozwala ograniczyć się w niniejszym uzasadnieniu do wskazania na najistotniejsze kwestie za nią przemawiające.

1) Sąd odwoławczy podzielił stanowisko Sądu orzekającego, że zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania wyroku w sprawie i ocena ta zdaniem Sądu Najwyższego nie budzi zastrzeżeń.

2) Biegli nie stwierdzili u R. K. objawów choroby psychicznej ani objawów upośledzenia umysłowego. Stan psychiczny wymienionego w odniesieniu do zarzutów, o które jest podejrzany nie znosił ani nie ograniczał jego zdolności rozpoznania znaczenia czynów, ani zdolności pokierowania swoim postępowaniem. Poczytalność w czasie czynów i w toku postępowania nie budziła żadnej wątpliwości. Z opinii wynika, że R. K. może brać udział w postępowaniu sądowym oraz jest zdolny do prowadzenia obrony w sposób samodzielny i rozsądny.

3) Bezspornie R. K. ma problemy zdrowotne z uwagi na niedosłuch. Biegli w sporządzonych opiniach wprost stwierdzili, że niedosłuch skazanego powodował utrudnienia w kontakcie z nim. Słuszna jest zatem konstatacja Sądu odwoławczego, że dołączenie dokumentacji medycznej związanej z niedosłuchem w żaden sposób nie zmieni wniosków płynących z opinii biegłych, skoro ten fakt został przez nich uwzględniony. Nie bez racji podnosi nadto Sąd odwoławczy, że niezrozumiała jest podjęta przez obrońcę próba argumentowania, iż problemy skazanego ze słuchem miałyby przekładać się na jego upośledzenie umysłowe, jako że nie wiadomo z czego mechanizm taki miałby wynikać.

4) W kwestii „obniżonego potencjału intelektualnego, nie sięgającego jednak poziomu upośledzenia” ustalonego w opinii biegłych w odniesieniu do skazanego stwierdzić trzeba, co następuje. Słusznie zwrócił uwagę Sąd odwoławczy, że ustalenie odnośnie do obniżonego potencjału intelektualnego badanego, nie sięgającego jednak poziomu upośledzenia było wynikiem badania skazanego przez

biegłych psychologa i seksuologa oraz oceny używanego przez niego słownictwa. Biegli nie stwierdzili przy tym zaburzeń formy i myślenia, ani zaburzeń spostrzegania charakterystycznych dla choroby psychicznej. Skazany badany był także przy użyciu narzędzia diagnozy psychologicznej Krótkiej Skali Inteligencji i uzyskane wyniki były spójne z obrazem klinicznym, co w ocenie Sądu odwoławczego w pełni uprawniało biegłych do ustalenia obniżonego potencjału intelektualnego opiniowanego, nie sięgającego jednak upośledzenia umysłowego. Słuszna jest konstatacja tego Sądu, że ustalenie stopnia obniżenia potencjału intelektualnego badanego nie ma takiego znaczenia, jakie próbuje temu przypisać obrońca. Kluczowe jest bowiem to, że stopień ten nie sięgał upośledzenia umysłowego, co w kwestionowanej opinii wbrew twierdzeniom obrony zostało wykazane.

5) W odniesieniu do opinii sądowo-psychiatrycznej Sąd odwoławczy przekonująco przyjął, że wbrew stanowisku obrońcy także ona jest jasna, pełna i nie zachodzi sprzeczność w samej opinii. Nie zachodziła więc potrzeba wywołania kolejnej tego rodzaju opinii. Pierwsza opinia sądowo-psychiatryczna została wydana w dniu 23 lipca 2021 r. po badaniu skazanego. Przed wydaniem opinii ostatecznej biegli uznali za konieczne dopuszczenie dowodu z opinii sądowo-psychologiczno-seksuologicznej. Taka opinia została w efekcie dopuszczona i sporządzona. Po sporządzeniu tej opinii biegli psychiatrzy zapoznali się z jej treścią i podzielili wnioski płynące z tej opinii. Przed wydaniem opinii ostatecznej zapoznali się także z aktami sprawy. Tym samym próba podważenia wniosków tej opinii nie może okazać się skuteczna.

6) Zasadne jest stanowisko Sądu odwoławczego również w zakresie kwestionowania przez obrońcę, że zachowanie skazanego podejmowane wobec określonych pokrzywdzonych wyczerpało znamiona z art. 200 § 1 k.k. Sąd ten odwołał się tu do rozważań Sądu *meriti* w pełni je podzielając. Postąpienie to w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego należy uznać za wystarczające. Zbędnym byłoby bowiem powielanie aprobowanych wywodów Sądu pierwszej instancji, a przy tym argumentacja tego Sądu znana jest obrońcy. Sąd odwoławczy podzielił zgodne z ugruntowanym orzecnictwem zapatrywanie Sądu Rejonowego, że

dotykanie krocza i piersi innej osoby wypełnia znamiona czynu z art. 200 § 1 k.k., w efekcie uznając podniesiony w apelacji zarzut w tym zakresie za czysto polemiczny.

Wszystkie powyższe uwagi wskazują, że ani pierwszy, ani drugi zarzut kasacji nie mogły zostać uwzględnione. Słuszne było bowiem stanowisko Sądu odwoławczego oddalające zgłoszone w apelacji wnioski dowodowe i prawidłowa była przeprowadzona przez ten organ kontrola odwoławcza w omawianym zakresie, o czym przesądza sporządzone uzasadnienie wyroku.

Uwzględniony wreszcie nie może być trzeci, zgłoszony „z daleko idącej ostrożności”, zarzut dotyczący obrazy prawa materialnego. Otóż po pierwsze, Sąd odwoławczy w układzie procesowym rozpatrywanej sprawy jedynie kontrolował orzeczenie Sądu *meriti* i nie stosował prawa materialnego (art. 200 § 1 k.k.). Tym samym nie mógł naruszyć wskazanego przepisu. Po wtóre zaś, jak już wcześniej wskazano, Sąd odwoławczy dokonał prawidłowej kontroli odwoławczej w tym zakresie.

Nie potwierdził się zatem żaden z zarzutów kasacji obrońcy. Z tych powodów skarga ta została uznana za oczywiście bezzasadną i oddalono ją z tego powodu na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k.

Mając to wszystko na uwadze, orzeczono, jak w postanowieniu.

[SOP]

(R.G.)

